

Zagreb, 11.4.2017.

Svjetsko brodograđevno tržište – ožujak 2017.

Općenito

- U 2013. ugovoreno je ukupno 3.048 brodova, u 2014. ukupno 2.208 brodova, u 2015. ukupno 1.635 brodova, u 2016. ukupno 513 brodova; u 2017. do kraja ožujka ugovoreno je 137 brodova, što je na bazi godišnje usporedbe porast od oko 9 %; blagi oporavak tržišta bi se u narednim mjesecima trebao odraziti i na oporavak nivoa vozarina i cijena novogradnji

- Od 137 ugovorenih brodova u 2017., s 3,7 mil. cGT-a i 7,8 mil. tdw, ukupne vrijednosti 12 milijardi USD, najviše brodova ugovorila je Kina - 58 brodova, Kina je također vodeća po količini cGT-a (1,1 milijuna cGT), dok je po vrijednosti ugovorenih brodova vodeća Italija s 3,6 milijardi USD; hrvatska brodogradilišta u 2017. godini još nisu ugovorili niti jednu plovnu jedinicu

- U 2017. od ukupne količine ugovorenog brodovlja (mjereno u cGT-ima), na putničke brodove otpada 27 %, tankere za sirovu naftu 14 %, brodove za rasuti teret 5 %, offshore brodove 5 %, te na kontejnerske brodove 3 %. U prva dva mjeseca 2017. bio je prisutan trend stagancije/pada potražnje svih veličina i tipova brodova, osim tržišta putničkih brodova i brodova za krstarenja, dok je u ožujku negativan trend zaustavljen i pokazuju se prvi znaci oporavka

- Najveći pad ugovorenog brodovlja u 2017. u odnosu na isti period 2016., zabilježen je kod brodova za prijevoz hlađenog tereta (100 %), zatim kod kontejnerskih brodova (60 %), putničkih brodova (37 %), LPG (plinskih) tankera (32 %), te RO-RO brodova (11 %). Ostali tipovi brodova bilježe rast ugovaranja u rasponu od 18 – 141 %, s tim da je najveći porast kod specijaliziranih brodova (141 %)

Europska Knjiga narudžbi (Ožujak 2017.) - dwt

R.br.	Država	dwt	%
1.	Rumunjska	1.093.508	29,06%
2.	Španjolska	726.964	19,32%
3.	Hrvatska	594.249	15,79%
4.	Njemačka	352.011	9,35%
5.	Rusija	284.722	7,57%
6.	Turska	179.804	4,78%
7.	Nizozemska	134.904	3,58%
8.	Finska	100.700	2,68%
9.	Italija	99.990	2,66%
10.	Francuska	95.000	2,52%
11.	Norveška	78.607	2,09%
12.	Poljska	18.555	0,49%
13.	Grčka	2.500	0,07%
14.	Velika Britanija	1.700	0,05%
15.	Portugal	270	0,01%
16.	Ostalo	-	0,00%
	Ukupno	3.763.484	100,00%

Europska Knjiga narudžbi (Ožujak 2017.) – cGT

R.br.	Država	cGT	%
1.	Njemačka	2.611.498	25,47%
2.	Italija	2.547.639	24,85%
3.	Francuska	1.074.437	10,48%
4.	Finska	1.069.253	10,43%
5.	Rumunjska	615.510	6,00%
6.	Hrvatska	542.282	5,29%
7.	Rusija	429.954	4,19%
8.	Norveška	347.639	3,39%
9.	Turska	314.893	3,07%
10.	Nizozemska	314.078	3,06%
11.	Španjolska	270.274	2,64%
12.	Poljska	70.615	0,69%
13.	Velika Britanija	23.501	0,23%
14.	Grčka	10.723	0,10%
15.	Portugal	6.696	0,07%
16.	Ostalo	2.697	0,03%
	TOTAL	10.251.689	100,00%

Svjetska Knjiga narudžbi (Ožujak 2017.) - dwt

R.br.	Država	dwt	%
1.	Kina	81.385.726	40,28%
2.	Japan	53.259.892	26,36%
3.	J. Koreja	42.598.740	21,08%
4.	Filipini	7.075.431	3,50%
5.	Brazil	1.993.979	0,99%
6.	Vijetnam	1.480.040	0,73%
7.	Tajvan	1.119.392	0,55%
8.	Rumunjska	1.093.508	0,54%
9.	Španjolska	726.964	0,36%
10.	SAD	599.086	0,30%
11.	Hrvatska	594.249	0,29%
12.	Njemačka	352.011	0,17%
13.	Rusija	284.722	0,14%
14.	Turska	179.804	0,09%
15.	Indonezija	169.572	0,08%
16.	Iran	143.000	0,07%
17.	Nizozemska	134.904	0,07%
18.	Finska	100.700	0,05%
19.	Italija	99.990	0,05%
20.	Bangladeš	99.048	0,05%
21.	Ostali	8.570.507	4,24%
	Ukupno	202.061.265	100,00%
	Europa	3.763.484	1,86%

Svjetska Knjiga narudžbi (Ožujak 2017.) - cGT

R.br.	Država	cGT	%
1.	Kina	27.265.396	33,34%
2.	Japan	18.385.728	22,48%
3.	J. Koreja	17.361.478	21,23%
4.	Njemačka	2.611.498	3,19%
5.	Italija	2.547.639	3,11%
6.	Filipini	1.938.316	2,37%
7.	Francuska	1.074.437	1,31%
8.	Finska	1.069.253	1,31%
9.	Brazil	1.063.270	1,30%
10.	Vijetnam	795.063	0,97%
11.	Rumunjska	615.510	0,75%
12.	SAD	553.898	0,68%
13.	Hrvatska	542.282	0,66%
14.	Tajvan	464.430	0,57%
15.	Rusija	429.954	0,53%
16.	Norveška	347.639	0,43%
17.	Turska	314.893	0,39%
18.	Nizozemska	314.078	0,38%
19.	Singapur	313.490	0,38%
20.	Španjolska	270.274	0,33%
21.	Ostalo	3.508.192	4,29%
	Ukupno	81.786.718	100,00%
	Europa	10.251.689	12,53%

Iz podataka o aktualnoj Svjetskoj Knjizi narudžbi (mjereno u tonama nosivosti i u cGT-ima), vodeća svjetska brodograđevna zemlja je Kina s oko 40 % Knjige narudžbi (u dwt), odnosno oko 33 % (u cGT), a slijede je Japan i J.Koreja s oko 20-ak % (po oba pokazatelja). Cijela europska brodograđevna industrija drži oko 1,9 % Svjetske Knjige narudžbi (mjereno u dwt), no mjereno u cGT-ima, s 12,5 % zauzima praktično 4. poziciju, iza Kine, Japana i J-Koreje.

Hrvatska u svjetskim razmjerima drži 11. poziciju (u dwt) s oko 0,3 % odnosno 13. poziciju (u cGT) s oko 0,7 %.

U europskim razmjerima, Hrvatska drži 3. poziciju s oko 15,8 % (u dwt), odnosno 6. poziciju s oko 5,3 % (u cGT).

Zbog već duže vrijeme prisutnog pada potražnje, odnosno stagnacije tržišta, pa posljedično i pada količine ugovorenog brodovlja u 2016. (u odnosu na 2015.) od oko 70 %, velike brodograđevne zemlje imaju znatnih gubitaka, pa je tako južnokorejska brodograđevna industrija zbog velikih gubitaka (gubitci dosižu skoro 7 USD) pokrenula procese restrukturiranja, japanska brodogradilišta ponovo grade za vlastitu flotu, a neka su i pred zatvaranjem, kineska brodogradilišta se restrukturiraju i svakodnevno odlaze u stečaj.

Europska brodogradilišta također imaju problema, pa tako turska brodogradnja trpi velike gubitke (zbog izbjegličke krize), francuska i španjolska brodogradilišta rade smanjenim kapacitetima, hrvatska brodogradilišta su u restrukturiranju; jedino su talijanska i njemačka brodogradilišta u velikom zamahu zbog ugovorenih poslova na gradnji velikih putničkih brodova za krstarenja.

Pred hrvatskim brodogradilištima su veliki izazovi, obzirom na aktualnu lošu situaciju na tržištu i njihovu specifičnu situaciju procesa restrukturiranja (pod nadzorom RH i Europske komisije). S krajem ožujka 2017., hrvatska brodogradilišta imaju ugovorenu isporuku 41 plovnog objekta (sve do sredine 2019.), ukupne vrijednosti oko 1,74 milijarde USD.

Brodograđevna tržišta

- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 806 **brodova za rasuti teret**, s oko 73,5 milijuna tdw, što predstavlja 9,2 % aktualne flote brodova za rasuti teret; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 828 **tankera**, s oko 70,6 milijuna tdw, što predstavlja oko 10,9 % aktualne flote tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 408 **kontejnerskih brodova** s oko 35 milijuna tdw, što predstavlja oko 14,3 % aktualne flote kontejnerskih brodova; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 99 **LPG tankera** s oko 3,2 milijuna tdw, što predstavlja oko 14 % aktualne flote LPG tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 124 **LNG tankera** s oko 10 milijuna tdw, što predstavlja oko 26,4 % aktualne flote LNG tankera; kod ovih brodova je najveći postotak brodova u Knjizi narudžbi u odnosu na aktualnu flotu, što bi, ukoliko se tržište značajnije ne oporavi u narednim godinama, moglo utjecati na smanjenje potražnje
- ⇒ U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 387 **offshore** brodova s oko 1,1 milijun tdw, što predstavlja oko 10,2 % aktualne flote offshore brodova; aktivnosti na ugovaranju novih brodova su manje nego u 2016., nastavlja se trend smanjenog ugovaranja iz ranijih godina; u 2016. je zabilježen pad ugovaranja od oko 70 % u odnosu na 2015., odnosno 89 % u odnosu na 2014.; u ovoj godini ugovoreno je 7 brodova, a u cijeloj 2016. godini 51 brod; potražnja za ovim brodovima je i nadalje vrlo slaba zbog niskih cijena sirove nafte i smanjenih aktivnosti na novim istraživanjima i eksploataciji naftnih i plinskih polja
- ⇒ U Svjetskoj floti trgovačkih brodova trenutno ima 59.651 brod s oko 1.799 milijuna tdw, dok ukupna flota broji 93.761 brod, s oko 1.880 milijuna tdw; ukupna vrijednost svjetske flote brodova je oko 891,9 milijardi USD

Cijene novih brodova

- ⇒ Na **tankerskom** tržištu, **cijene novih brodova** su i nadalje u padu (tromjesečni trend) i to za različite veličine brodova u rasponu od -1,0 do -4,5 % u odnosu na prosinac 2016.; najveći pad je zabilježen kod „VLCC“ tankera (320.000 tdw) -4,5 %, a najmanji kod „MR“ tankera (51.000 tdw) -1,0 %;

VLCC – 80 m.USD

Suezmax – 53 m. USD

Aframax – 43 m. USD

MR tanker – 32,5 m.USD

⇒ Na tržištu **LNG i LPG tankera**, cijene novih brodova za LNG tankere su u padu u odnosu na prosinac 2016. i to za -2,6 %, dok su cijene za LPG tankere niže za -2,8 %;

LNG 174.000 m³ – 191 m. USD

LPG 82.000 m³ – 70 m. USD

⇒ Na tržištu **brodova za rasuti teret**, cijene novih brodova su u blagom porastu u odnosu na prosinac 2016. i to u rasponu od 0,3 do 1,1 %;

Capesize – 42 m. USD

Panamax – 24,8 m. USD

Handymax – 23 m. USD

Handysize – 20 m. USD

⇒ Na tržištu **kontejnerskih brodova**, cijene novih brodova u odnosu na prosinac 2016., za kapacitet broda od 13.000 TEU su na istom nivou, dok su za brodove manjeg kapaciteta (2.750 TEU) u padu za -6 %;

13.000 TEU – 109 m. USD

2.750 TEU – 26 m. USD

⇒ Na tržištu specijaliziranih **brodova za prijevoz automobila** („Pure Car Carriers“) kapaciteta 6.000 vozila, cijene novih brodova su u odnosu na studeni 2016. u blagom porastu i to za 0,3 %;

6.000 CEU – 60 m. USD

⇒ **Clarksonov Index cijena novogradnji** je na nivou 121, a u odnosu na stanje u prosincu 2016., došlo je do pada za oko -1,4 %

⇒ **Prosječne cijene brodova za rezališta** su u porastu i obzirom na aktualne trendove odlaska u rezališta sve većeg broj brodova (zbog sve većeg trenda brodova na „mrtvom vezu“), sada se kreću na nivou od oko **370 USD/t za tankere** i **360 USD/t za brodove za suhi teret** (porast od 28 % za tankere, odnosno 21 % za brodove za rasuti teret u odnosu na početak 2017.)

⇒ **Prosječne cijene polovnih tankera** u odnosu na ožujak 2017. su u padu i to -20 %, za **brodove za rasuti teret** bilježi se porast od 41 %; za **kontejnerske brodove** u odnosu na kraj 2016., su u porastu za 27 %;

Vozarine

⇒ **Vozarine za tankere za sirovu naftu (jednogodišnji najam)** su u padu u odnosu na prosinac 2016. i kreću se oko 26.500 USD/dan za VLCC (310.000 tdw)

⇒ **Vozarine za tankere za naftne proizvode (jednogodišnji najam)** su relativno stabilne u odnosu na prosinac 2016. i za Panamax tankere (74.000 tdw) su na nivou oko 12.750 USD/dan, MR Handymax tankere (48.000 tdw) oko 12.625 USD/dan, te za Handysize tankere (37.000 tdw) oko 11.000 USD/dan

⇒ **Vozarine za tankere za kemikalije (jednogodišnji najam)** (veličine 20.000 tdw, tankovi od nehrđajućeg čelika) su stabilne i kreću se na nivou od oko 13.500 USD/dan

⇒ **Vozarine za LPG tankere – jednogodišnji najam** (veličine 84.000 m³) su od početka godine u porastu i kreću se na nivou od oko 18.900 USD/dan

- ⇒ **Vozarine za LNG tankere** (veličine 160.000 m³) su od početka godine u padu i kreću se na nivou od oko 30.000 USD/dan
- ⇒ **Vozarine za brodove za rasuti teret** su od prosinca 2016. u porastu i trenutno su na nivou od oko 9.750 USD/dan za Supramax, 11.350 USD/dan za Panamax i 17.000 USD/dan za Capesize
- ⇒ **Vozarine za kontejnerske brodove** (veličine 1.000 – 4.400 TEU) su u porastu i kreću se ovisno o veličini broda od 6.200 – 9.750 USD/dan; vozarina za kontejnerski brod kapaciteta 2.000 TEU je na nivou od oko 6.600 USD/dan
- ⇒ **Vozarine za offshore brodove** (područje rada Sjeverno more) su trenutno stabilne, pa su tako za velike AHTS brodove (Anchor handling tug supply vessel) na nivou od oko 16.000 GBP/dan (u 2014. prosjek oko 35.000, u 2015. – 18.000 GBP/dan, a u 2016. – 16.000 GBP/dan), a za velike PSV (Platform supply vessel) na nivou od oko 6.000 GBP/dan (u 2014. prosjek 17.250, u 2015. – 7.600 GBP/dan, a u 2016. 5.900 GBP/dan); ovakav trend niskih cijena direktna je posljedica već duže vrijeme niskih cijena nafte, odnosno posljedično smanjenih potreba za istraživanjem, eksploatacijom i proizvodnjom nafte i plina

Siniša Ostojić, dipl. inž. brodogradnje

Direktor

Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d.

Izvor: Clarkson (Shipping Intelligence Weekly), Clarksons SIN, SEA Europe Shipbuilding market monitoring, IHS Fairplay, vlastita istraživanja